

RIJEČ NA ISPRAĆAJU

Dopustite mi, cijenjena i draga obitelji Petricioli i poštovani kolege, da se u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti oprostim od akademika Ive Petricioli. Profesor Petricioli bio je redoviti član te najstarije znanstvene ustanove u Hrvatskoj od 1992. godine.

Akademik Ivo Petricioli pripadao je generaciji utemeljitelja suvremene povijesti umjetnosti u Hrvatskoj, jer su njegovi kolege bili stručnjaci koji su započeli svoje djelovanje neposredno prije ili poslije Drugog svjetskog rata. Uz Cvita Fiskovića i Krunu Prijatelja, akademik Petricioli tvorio je, ako se smije reći, trijumvirat hrvatske povijesti umjetnosti koji je pola stoljeća na suveren način određivao i usmjeravao našu disciplinu. U tom izabranom društvu Petricioli je stekao zasluženno mjesto predanim radom. On je, može se reći, na gotovo savršen način u svom radu spajao arhivska istraživanja s analizama i tumačenjima konkretnih umjetnina i umjetnika. Profesor Petricioli u svom duboko promišljenom i skrupulozno kontroliranu radu nije žurio nego je strpljivo i polagano, sustavno i planski, širio spoznaje o umjetninama i umjetničkom stvaralaštvu od ranog kršćanstva do kasnog 19. stoljeća. Njegove su rasprave, studije i prilozi uvijek uključivale arhivska istraživanja, ali nisu se zaustavljale na pozitivističkom nizanju novih podataka i činjenica, jer će pažljivi čitatelj i stručnjak moći uočiti nenametljivo iznesen ali jasno definiran i pouzdan estetski sud, stilsku valorizaciju i kritično intoniranu prosudbu. Sve je to ukazivalo na to da je akademik Petricioli bio ne samo prvorazredno obrazovan nego da je posjedovao jasno definirane kriterije koji su mu dopuštali da usprkos obilnoj bibliografiji ne upadne u monotoniju pisanja i lakoću zaključivanja. Osim toga klonuo se hipotetskih i samovoljnih prijedloga koji veoma često znaju istraživače odvesti u krivom smjeru.

Dvije su središnje teme profesorova rada. Prva je srednjovjekovna umjetnost u Dalmaciji, u prvom redu ranosrednjovjekovna skulptura i arhitektura. Upravo na tom polju udario je temelje modernom istraživanju grupirajući određene spomenike u cjeline koje se mogu vezati uz određene radionice s jasnim i prepoznatljivim osobitostima i specifičnostima. Druga, recimo i životna tema njegova rada bila je umjetnička baština rodno-ga Zadra i njegove okolice, od Biograda do Raba. Tu je uloga akademika Petriciolija bila upravo dragocjena jer je, može se reći, u teškim poratnim desetljećima preuzeo na sebe odgovornu ulogu spašavanja memorije grada koji je veoma često u hrvatskoj prošlosti imao odlučujuću ulogu. S jednakim je znanstvenim autoritetom pisao o svim umjetničkim rodovima i vrstama, od monumentalne romaničke, gotičke i renesansne crkvene arhitekture i gradskih fortifikacija, preko remek-djela slikarske umjetnosti na drvu i platnu do kiparskih i zlatarskih djela. Zadar je zaista bio onaj prostor koji je najbolje poznao i kojemu je posvetio najbolje radove. Ocrtao je umjetnost i njezin položaj u razdoblju romanike, uspon umjetničkog stvaralaštva u gotici, pojavu i širenje renesanse u 15. i 16. stoljeća te difuziju baroknih likovnih formi tijekom 17. i 18. stoljeća. Zналаčki je pisao i o umjetnosti 19. stoljeća, u prvom redu o protagonistu umjetničkih zbivanja toga doba, slikaru Franji Salghetti Drioliju. Drugim riječima to znači da je analitičke studije, rasprave i knjige posvetio remek-djelima hrvatske likovne baštine, poput korskih klupa u katedrali sv. Stošije i crkvi sv. Frane, rake sv. Šimuna, slikama Majstora tkonskoga raspela, poliptihu Vittore Carpaccija i nizu drugih spomenika koji su nastali u Zadru ili za Zadar i njegovu okolicu, kao što je grad Nin, otok Pag i otok Rab.

U nizu studija, članaka, rasprava i knjiga koje je profesor Petricioli objavio izdvajaju se sljedeće knjige: *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, 1960; *Zadarsko zlatarstvo*, Beograd 1971; *Umjetnička obrada drveta u Zadru u doba gotike*, Zagreb 1972; Klaić, Nada; Petricioli, Ivo, *Zadar u srednjem vijeku do 1409.*, Zadar 1976; *Škrinja sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb 1983; *Tragom srednjovjekovnih umjetnika*, Zagreb 1983; Raukar, Tomislav;

Petricioli, Ivo (...), *Zadar pod mletačkom upravom 1409-1797*, Zadar 1987; *Od Donata do Radovana*, Split 1990; *Stari Zadar u slici i riječi*, Zadar 1999; *Umjetnička baština Zadra*, Zagreb 2005.

Za svoj uspješan znanstveni, pedagoški i društveni rad profesor Ivo Petricioli primio je brojne nagrade i priznanja: 1966. nagrađen je godišnjom Nagradom grada Zadra, 1973. Republičkom nagradom za kulturu Božidar Adžija, 1975. Ordenom rada sa srebrnim vijencem, 1996. Državnom nagradom za životno djelo, 1997. odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića, 1999. Nagradom grada Zadra za životno djelo, dok ga je Sveučilište u Splitu izabralo za profesora emeritusa 2000. godine. Učenici, suradnici, prijatelji i kolege uredili su dvotomni zbornik u čast profesor Petricioliju 1995. godine (Petriciolijev zbornik 1-2, Split, 1995.) u kojemu su surađivali brojni stručnjaci iz zemlje i inozemstva.

Akademik Ivo Petricioli bio je dugogodišnji profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti u Zadru i odgojio je brojne generacije studenata od kojih su neki i sami nastavili njegov znanstveni, istraživački i profesorski rad. Intenzivno je bio uključen u rad Zavoda za zaštitu spomenika u Zadru. Bio je član i predsjednik Upravnog vijeća Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru. Sve to potvrđuje koliko je profesionalno i intimno bio povezan s tim gradom koji je neizmjereno volio i kojemu se odužio neprocjenjivo vrijednim znanstvenim doprinosima. Svojim neiscrpnim istraživanjem uspio je, kao rijetko tko, rekonstruirati ne samo umjetnine i umjetnine, nego ukupnu, visoku i otmjenu kulturu koja je oduvijek, i u najtežim danima, strujala Zadrom, starom metropolom Dalmacije. Usprkos tomu, Petriciolijevo pisanje nikad nije bilo sentimentalno putovanje u prošlost nego profesionalno, skrupulozno i trezveno pisanje kako je to nalagala struka izgrađena na najboljim metodama i tekovinama srednjoeuropske i talijanske povijesti umjetnosti.

Znam da ćete naći mir nakon iscrpljujuće bolesti upravo ovdje na zadarskom groblju, ispunjenom ne samo nadgrobnim spomenicima i pločama nego i uspomenama na grad kojega ste voljeli, na vašu rodbinu i obite-

lji, koje su sve donedavno predstavljale Zadar i njegovu urbanu kulturu i slavu prošlost. Zadar kojemu ste posvetili cijeli svoj život i o kojemu ste napisali biblioteku tekstova trajne vrijednosti. U ime živoga traga što ste ostavili iza sebe poštovani gospodine akademiče, dragi profesore Petricio-
li, neka vam je laka zemlja i vječna slava.